

Tárgytematika / Course Description **Filozófia és vallástörténet**

AKNM_BHTM014

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Nóra

Félév / Semester: 2024/25/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tárgy tanulmányozása során a hallgatók ismerkedjenek meg a tudományos gondolkodás kialakulásával (mágia – mítosz - logosz), történetének főbb csomópontjaival, a filozófiatörténet nagy iskoláinak és személyeinek gondolati teljesítményeivel.

Az alapvető filozófiatörténeti ismeretek közvetítése mellett a képzésben kiemelt szerepet kap a logikus gondolkodás képességének a kialakítása, illetve javítása.

A hallgatók legyenek képesek az információk összegyűjtésére és kritikus elemzésére, valamint a szövegekben felmerülő problémák több szempontú megközelítésére.

Cél továbbá, hogy a konkrét ismerettartalmak mellett a hallgatók a képzés során sajátítsák el a nélkülözhetetlen alapvető fogalmi apparátust (terminus technicusokat), gyakorlatra és jártasságra tegyenek szert az absztrakt fogalmi és logikus gondolkodásban.

Ezek együttesen lehetőséget teremtenek számukra a modern értelmiségi létre, és alapot kínálnak arra, hogy majd szintetizálják a más tárgyak tanulmányozása során nyert ismereteiket, és eligazodjanak napjaink világában.

A filozofikus gondolkodás segítségükre lesz a magyar és az egyetemes művészet, illetve az esztétikai és művészeti érték közvetítés történetének megismerése során is. Bízunk benne, hogy a különböző időszakokból származó szövegek kiszélesítik a hallgatók látókörét, és korábban nem tárgyalt problémákra irányítják a figyelmüket.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A félév anyaga: (kötelezően elsajátítandó tananyagrészt)

1. Mi a filozófia? (különböző álláspontok szembeállítása. Jaspers, Boros, Höfe, Ventos)
 2. Ókori görög filozófia (a Milétoszi iskola: Thalész, Anaximandrosz, Anaximenész)
 3. Püthagorasz és az eleiaiak
 4. Hérakleitosz, Empedoklész, Anaxagorasz
 5. Démokritosz
 6. Szókratész élete, módszere és történelmi jelentősége (Hannes Böhringer elemzésével)
 7. Platón
 8. Arisztotelész
 9. A korai sztoicizmus és Epikurosz
 10. A szkeptikusok
 11. Késői sztoicizmus (Epiktétosz – a Kézikönyvecske elemzésével)
 12. Késői sztoicizmus (Seneca, Marcus Aurelius)
 13. A filozófia, mint „életforma”, a „létezés művészete” – 20-21. századi elméletek az ókori felfogásra alapozva
 14. A középkor filozófiája, Augustinus
 15. Aquinói Szent Tamás
 16. A reneszánsz filozófiája (Cusanus, Giordano Bruno)
 17. Machiavelli, Erasmus, Morus Tamás
 18. Descartes, Spinoza
 19. A felvilágosodás filozófiája (Montesquieu, Voltaire)
 20. Holbach és Rousseau
 21. Kant
 22. Hegel
 23. Comte
 24. Bentham és az utilitarizmus
 25. Evolucionizmus
 26. Schopenhauer
 27. Kierkegaard
 28. Nietzsche
 29. Pragmatizmus
-

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

VIZSGA

A félév kollokviummal zárul, de a félév utolsó két hetében írásbeli számonkérés során megajánlott jegy szerzhető. A feladatlapban, amit kb. 25-40 perc alatt kell kitölteni, a félév során elhangzott témákhoz, valamint a Moodle-ban található anyagokhoz kapcsolódóan lesznek kérdések. A kitöltéshez használható minden, a félév során készített jegyzet, mivel a megoldáshoz az órákon elhangzottak ismerete szükséges.

Aki a felajánlott két alkalom során nem szerez osztályzatot, annak vizsgáznia kell. Ott már semmilyen segítség nem vehető igénybe. Tételek közül kell húzni és szóban vizsgázni.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom: az előadások anyaga, valamint Hársing László: A filozófiai gondolkodás története Thalésztól napjainkig c. könyvének vonatkozó fejezetei (Egyetemi jegyzet) Miskolc, 1991. (több kiadásban); Hannes Böhringer: Mi a filozófia? c. könyvének Szókratész című fejezete: 5-25.o., Új Palatinus Könyvesház K.ft. 2004; Boros János – Lendvai L. Ferenc: FILOZÓFIATÖRTÉNET ÁLTALÁNOS BÖLCSÉSZEKNEK, Szabadbölcsezet 2006, lásd: http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/indexfd6d.html?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=33

Tankönyvként is használható összefoglalások (a jegyzet kiegészítésére):

Durant, Will: A gondolat hősei Göncöl Kiadó, Bp. é.n.

Lendvai L. Ferenc: A gondolkodás története. Móra Ferenc Könyvkiadó, Bp. 1983.

Lendvai L. Ferenc - Nyíri Kristóf: A filozófia rövid története. (A Védáktól Wittgensteinig) Kossuth Kiadó, Bp. 1974. (több kiadásban)

Nyíri Tamás: A filozófiai gondolkodás fejlődése. Szent István Társulat. Bp. 1991.

Pais István: A görög filozófia története (egyetemi jegyzet, ELTE) Bp. 1981.

Russel, Bertrand: A nyugati filozófia története. Göncöl Kiadó, Bp. 1994.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL